

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

3. ВРСТЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

III година – Предузетничка економија
Академска 2020/2021. година
др Јадранка Петровић, виши асистент
jadranka.petrovic@ef.unibl.org

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

Гдје сусрећемо предузетништво?

НОВО-
ОСНОВАНА
МСП

МАЛИ
БИЗНИСИ

КОРПОРАЦИЈЕ

ДРЖАВА

НЕПРОФИТНИ
СЕКТОР

ЗДРАВСТВО -
БОЛНИЦЕ

СПОРТСКИ
КЛУБОВИ

УСТАНОВЕ
КУЛТУРЕ

ФАКУЛТЕТИ

Врсте предузетништва

Традиционално/
екстерно/
индивидуално

Корпоративно
(унутрашње)

Социјално
(друштвено)
предузетништво

Породично
предузетништво

Предузетништво
жена

Омладинско
предузетништво

а) Традиционално (екстерно или индивидуално) предузетништво

- Покретање властитог бизниса

- Везујемо га за МСП

-Индивидуално предузетништво:
предузетник појединац је истовремено и власник предузећа, управљач и носилац ризика

а) Традиционално (екстерно или индивидуално) предузетништво

Зависно од мотива покретања властитог бизниса
предузетнике дијелимо на:

**ПРЕДУЗЕТНИК ИЗ
НУЖДЕ**

**ПРЕДУЗЕТНИК
ПРИЛИКЕ**

**ПРЕДУЗЕТНИК
ЗАНАТЛИЈА
(предузетник
животног стила)**

**ПРЕДУЗЕТНИК ИЗ
ХОБИЈА**

Предузетници из нужде

- ✓ Самозапослење као једина преостала каријерна могућност (нпр. губитак посла)
- ✓ Покрећу посао на основу претходног радног искуства (обућари, молери, столари, трговци, електричари и сл.)

Предузетници могућности

- ✓ Жеља за остварењем властите идеје
- ✓ Мотиви:
 - самоостварење,
 - усмјереност на циљеве и
 - постигнућа.

Предузетници занатлије – предузетници животног стила

- Циљ је остварење прихода довољних за пристојан живот
- Обућари, столари, кројачи, фризери, козметичари, водоинсталатери, електричари...

Предузетници из хобија

- Запослене особе које покрећу послове с циљем стицања додатних прихода
- Посједују хобије или вјештине које користе за остварење додатне зараде

б) Корпоративно предузетништво

- Предузетништво као концепт и филозофија пословања у **корпорацијама и транснационалним компанијама:**

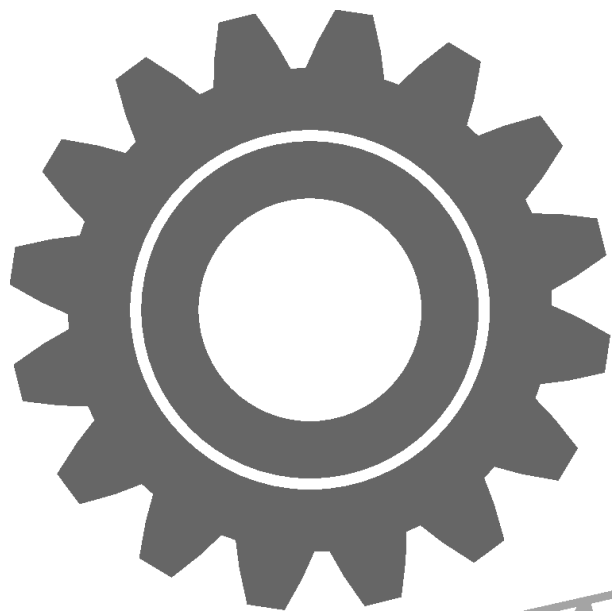
- нове организационе форме,
- реструктурисање организационе структуре и
- подјела великих дивизија на мање стратешке пословне јединице које се поново умрежавају на пројектној основи.

- **Постбирократска парадигма** – увођење органистичке структуре
- Стимулисање појединаца који мисле да се нешто може направити боље и другачије унутар корпорације.

Структура предузећа

МЕХАНИСТИЧКА

ОРГАНИЧКА

Традиционална корпоративна култура vs предузетничка култура

Традиционална корпоративна култура:

хијерархијска, са успостављеним процедурама, системима извјештавања, линијама ауторитета и одговорности, упутствима и контролним механизмима.

(Не преузимај иницијативу, него чекај упутства, не гријеш, држи се свог територија).

Компанија са предузетничком културом:

има плитку и умрежену организациону структуру, тимски рад, , системе награђивања запослених за иницијативност и креативност, предлагања и експериментисања те преузимања одговорности.

Унутрашње предузетништво (Intrapreneurship)

Унутрашње предузетништво (енгл. Intrapreneurship) – развој предузетничких пракси и понашања унутар великих корпорација

Екстерни vs унутрашњи предузетници

Екстерни предузетници – ризик од губитка властитих и позајмљених фин. средстава и емоционални ризик од пословног неуспјеха

Унутрашњи предузетници – не трпе ту врсту стреса, јер им је на располагању имовина и фин. средства корпорација у којима дјелују

Елементи корпоративног предузетништва

НОВИ
ПОСЛОВНИ
ПОДУХВАТИ

ИНОВАТИВНОСТ

САМООБНОВА

ПРОАКТИВНОСТ

Предузетничка организациона трансформација

Предузетничка трансформација = прилагођавање великих организација промјенама у окружењу, усклађеним промјенама организационе структуре и културе

Циљ - подстаћи предузетничко понашање запослених

- Стварање дигиталних лабораторија за иновације (engl. Hubs – чворишта)
- Велике компаније као примарни извор проналазака (Кнот, 2018)
- Аквизиција (преузимање) иновативних стартапа

